

Ocells amics

ÁLVAREZ, Carlos.

Els ocells de la vall d'Aro.

Ajuntament de Sant Feliu
i Diputació de Girona, 1999.
220 pàgines.

Ningú diria que el llibre *Els ocells de la vall d'Aro* és l'obra d'un acèrrim caçador que un bon dia va deixar l'arma mortífera per fer-se amic i protector dels ocells. Tant és així, que ha arribat a ser un expert en el tema, i per la vall ja en té més de dos-cents d'inventariats. Carlos Álvarez mima els ocells i el seu entorn d'una manera contagiosa.

Tot i el desordre urbanístic que plana sobre aquesta zona, i que fins i tot posa algunes espècies en perill d'extinció, encara resten alguns espais per al seu hàbitat, sobretot cap a la part de Solius i aigües amunt de Ridaura.

Aquest llibre és un instrument de treball de primer ordre, tant per a les escoles —a les quals està especialment adreçat— com per la seva metodologia i concisió a l'hora d'identificar un ocell. És una aportació per omplir el buit que encara hi ha al nostre país en obres per als que volen inculcar als seus alumnes la fascinació i l'amor pel món dels ocells, tan benèfics a la natura.

El volum té dues parts ben diferenciades: en la primera s'explica tot el que fa referència a la manera d'observar els ocells, el seu aïllament científic i una sèrie d'iniciatives a favor de la seva

conservació; la segona, titulada «Relació d'espècies», és molt més extensa per la descripció de cadascuna de les espècies, a través de fotografies i de dibuixos que en destaquen els trets més característics, la qual cosa facilita poder-los conèixer millor.

És gratificant, tot anant pel bosc, veure un ocell i sentir-lo cantar donant així una nota més d'harmonia a la Creació, però ho és també poder-ne saber el nom i els costums per satisfer la nostra curiositat. Això és el que modestament i amb rigor científic pretén el llibre... i a fe que ho aconsegueix.

Tot mirant aquest llibre a vol d'ocell vénen a la memòria les paraules de Josep M. de Sagarra: «...feu, sobretot, Senyor, que no s'estronequin mai en el bec dels ocells aquelles flautes i aquells violins de llur cançó, perquè són la música més delicada dels camps i la joia més dolça de la primavera!».

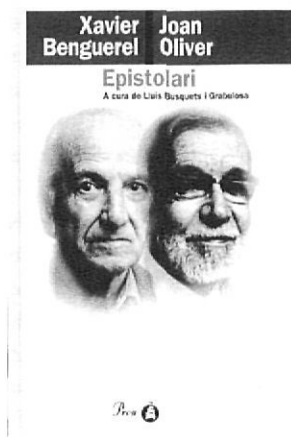
Albert Fontanet



Estimat Joan. Estimat Xavier

BENGUEREL, Xavier
OLIVER, Joan
Epistolari.
A cura de Lluís Busquets i Grabulosa.
Ed. Proa. Barcelona, 1999. 683 pàg.

Diuen que ningú és imprescindible. Segurament, una idea com aquesta és tan sols vàlida per a una part de la



gent. Xavier Benguerel i Joan Oliver, sense cap mena de dubte, es situarien agressius i convençuts a l'altre flanc. Almenys això és el que es desprèn d'aquest extensíssim *Epistolari*, pulcre document a cura del minuciós Lluís Busquets i Grabulosa, on la franquesa i l'amistat prenen forma de carta.

Els dos escriptors, com a bons amics i lletraferits, es cartejaven, i molt. Tant, que la seva correspondència suposa una veritable novel·la epistolar. A través de tota mena de papers manuscrits i mecanografiats tramesos entre ells, ja sigui targeta, postal o poema, tenim l'oportunitat de seguir les seves peripècies vitals i professionals per comprendre no sols el tarannà de la seva relació, tan íntima, confiada i profunda, sinó també les seves concepcions sobre el país, la cultura, la literatura.

La creació i traducció literàries, la mort d'éssers estimats, la dispersió de l'exili, l'accidentada represa cultural sota el franquisme... Certament, tant la varietat docu-

mental com la diversitat temàtica de l'*Epistolari* és singular. Busquets en destaca les impressions d'Oliver sobre la Catalunya que retroba en el seu retorn de l'exili i, des de la seva funció d'escriptor teatral, les dificultats per col·laborar en el redreçament cultural del país; també sobresurt la confiança que la intimitat entre els dos amics els ofereix per demanar-se contínuament parers sobre els treballs literaris que estan realitzant. A més dels fets històrics, la presència de tot un ventall de personatges cabdals de la literatura catalana amplia l'interès d'un document que abraça gairebé mig segle (1942-1984) i contextualitza dues figures de primera línia.

En definitiva, es tracta d'un valuós testimoni on el rigor i la minuciositat dominen, ordenen i aclareixen l'evolució de dues vides estretament nuades per l'amistat. És, en pocs mots, un interessant recull literari sobre uns sentiments.

Guillem Molla



Portbou, memòria selectiva

Portbou.
Textos: Joan GUBERT.
Fotos: Arxiu M. ROMAN.
Editorial Columna.
Col. Imatges i Records.
Barcelona, 2000. 60 pàgines.

La bibliografia sobre Portbou és mins: a penes un llibre del cronista local, Joan Gubert,

NOVETATS

- FERNÁNDEZ, Magda [coord.]. *La farinera de Castelló d'Empúries*. Barcelona: Museu de la Ciència i de la Tècnica / Farinera de Castelló d'Empúries, 1999. 23 p.
- FORTIÀ, J. M. [ed.]. *La intervenció en el paisatge: claus per a un debat*. Girona: Universitat de Girona, 2000. 114 p.
- GUILLERÉ, Christian. *Llibre verd de la ciutat de Girona (1144-1533)*. [Barcelona]: Ajuntament de Girona / Fundació Noguera, 2000. 746 p.
- JUANOLA, Narcís. *No tinc remei*. Lleida: Pagès, 2000. 143 p.
- LOPEZ, Anna [coord.]. *Deu anys de l'escola Samba Kubally*. Girona: Universitat de Girona, 2000. 199 p.
- LORENS, Carles; PUJOL, Clàudia. *La guerra de Cuba*. Barcelona: Pòrtic, 2000. 202 p.
- LOVERAS, Gonçal; SERRA, Jaume. *Menjar: salut i plaer*. Barcelona: ACV Edicions, 2000. 215 p.
- MARQUES, Josep M. *Pies paralles. Anàlisi del llenguatge religiós*. Girona: Palverd, 2000. 95 p.
- OLIVA, Salvador. *Introducció a Shakespeare*. Barcelona: Empúries, 2000. 272 p.
- PÉREZ I MIR, Anna. *Catalunya Romànica: L'Alt Empordà*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 2000. 221 p.
- PONSATI, Rafael. *Seguint les passes de Baldri Reixach: itineraris pels indrets on va viure*. [s.l.]: Gestió i Serveis Socioculturals, 2000, 101 p.

Portbou al segle XIX. Aquest nou text, basat en la selecció i comentaris d'imatges, omple en part aquest buit. Curiosament, i en contra d'allò que és habitual a la col·lecció, l'itinerari fotogràfic acaba als anys 40, per tal de permetre una segona part. Això, que a primera vista és negatiu, té els seus avantatges. Permet desenvolupar el tractament de les imatges inserides amb més profunditat.

Pel llibre desfilen les coordenades d'un poble curiós amb una història independent de 116 anys, que va basar la seva esplendor en una línia traçada a dit: la frontera. Trobem exemples d'aquesta esplendor en els seus dos casinos, l'Espanya i el Congesta, en el restaurant ferroviari (regentat per Granollers, tot un exxef de cuina de Montecarlo i un referent en l'obra de Josep Pla), en el preciosisme modernista del vestíbul de l'estació, esborronat en part per la reforma del 92, en l'existència d'una envejable vida cultural i esportiva (orquestrades de jazz com la Harold's Boys, composta per duaners; els equips de waterpolo i futbol...) o en la intensa vida relacionada amb el transport de mercaderies internacional. Entre les mancances, cal assenyalar la inexistència d'imatges de la guerra —que al municipi va ser especialment intensa—, una certa falta de celebracions populars i més detalls de la vida diària. Portbou va ser un poble privilegiat i progressista, amb una forta presència

de classe mitjana d'origen barceloní (no en va era una de les poques poblacions, amb Barcelona, on governaven els republicans radicals).

Les fotos, en bona mesura realitzades per professionals francesos, palesen la dependència dels fotògrafs de l'Estat veí. En definitiva, un recorregut per la història més llunyana de l'antiga vila fronterera, que ens porta, irremediablement, a la sensació que la Guerra Civil va ser per al municipi molt més traumàtica que per a la resta del país. Va significar la fi d'una planificació urbanística mínimament coherent, que hagués pogut crear un poble real, amb una economia diversificada, i no pas un negoci basat en la ficció de les fronteres i dels seus tràmits relacionats. Una oportunitat perduda, com tantes d'altres.

Moisés de Pablo



Una mica més de Guerra Civil

DIVERSOS AUTORS.
Guerra Civil i Franquisme. Seixanta anys després.
 Centre d'Estudis Selvatans i Patronat Francesc Eiximenis.
 Girona, 2000. 309 pàgines.

Un nou llibre per aprofundir en el coneixement de la Guerra Civil Espanyola a la demarcació de Girona. Inclou les deu ponències i les nou comunicacions exposades en les jornades Guerra Civil i



Franquisme que es van fer a Blanes entre el 30 de març i l'1 d'abril de 2000.

Els continguts del llibre tenen un contorn molt divers. Així, hi trobem articles d'àmbit local, però també altres d'àmbit general. I això és perfecte. No només per fer-lo més atractiu, sinó també per oferir una bona referència per a tots aquells estudiosos que vulguin aprofundir en el coneixement d'aquest període tan peculiar de la nostra història més recent. A part de donar idees sobre aspectes a tractar, hi ha qüestions generals que són bàsiques per a tothom. En concret, vull ressaltar l'article d'Antoni Gavalrà sobre «La Causa General», un element molt important per conèixer què va passar a la rereguarda, segons els informes franquistes.

El llibre, seguint la pauta de les jornades, comença amb la conferència de Miquel Berga sobre els escriptors anglesos i la seva relació amb la Guerra Civil, i es clou amb la taula rodona que es va fer amb la participació de diferents persones